

До
проф. Велислав Минеков
Служебен министър на културата

Становище

относно: обществена консултация на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените библиотеки

Уважаеми господин служебен министър на културата Минеков, на основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове (ЗНА), във връзка с чл. 26, ал. 2 от ЗНА, по повод обявената обществена консултация на проект на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за обществените библиотеки (ЗОб), представям на Вашето внимание следното становище с предложения и коментари:

1. Приветствам и подкрепям действията на Министерството на културата (МК) да детайлизира и прецизира нормативната уредба, регулираща дейността на обществените библиотеки и на всички други културни организации.

2. Използването на български думи като превод или като съответствие при съставянето и приемането на нормативните актове е задължение на публичните органи, съгласно чл. 9, ал. 1 от ЗНА и чл. 36, ал. 1 и ал. 2 от Указ № 883 от 1974 г. за прилагане на ЗНА. Използването на чуждици в нормативната уредба и в съпътстващите я документи е незаконосъобразно, неправилно, непрофесионално и проява на високомерно отношение от страна на държавни служители. В немалко случаи чуждици биват използвани, тъй като тези думи могат да означават метафори, или чрез звуков или буквен пренос – друга дума, или чрез сходно и близко звучене на дадена изрично написана дума могат да означават друга изрично ненаписана или изрично неизречена дума (метод „парейдолия”, метод „апофения”, метод „гласолалия”, и други методи за неявно, т.е. скрито, препредаване на смисъл). Т.е. чуждиците биват използвани като прикрития за въвеждане на думи и понятия в българския език, които обслужват догмите и идеологията на членовете на агентурно-терористичната мрежа на политическата полиция „ДС-ДАНС” и на военно-политическата полиция „Служба Военна полиция” (СВП), както и на членовете на масонски, окултни и църковни секти, които работят като държавни служители в публичната администрация. Това обаче е неприемливо, недопустимо, неправилно, незаконосъобразно, както и противоречи на принципа за опазване на книжовния български език от профанизиране, от промяна на смисъла на думите, и от развалянето му. Ето защо считам за правилно и необходимо да предложи във всеки един от документите в проекта, думата „мониторинг”, и производните ѝ, да бъде заменена с думата „наблюдение”, и производните ѝ.

Думата „дигитализация”, и производните ѝ, предлагам да бъде заменена с думата „цифровизиране”, и производните ѝ. В допълнение, бих искал да разясня, че процесът на изготвяне на електронен образ на материални предмети на изкуството и културата, по време на което се получава запис в компютърен формат, независимо от използваните технически средства, се нарича цифровизиране. Известно ми е, че в държавната администрация има служители със шизофренично разбиране по отношение на тази дума, като например в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, където в думата „цифровизиране” влагат един смисъл, и заедно с нея използват и думата „дигитализиране”, в която влагат друг смисъл. Чл. 37, ал. 1 от Указ № 883, както и ЗНА, не позволяват държавните служители да си измислят собствено частно значение на общоприетите думи.

Още повече, че в конкретният случай става дума за масово известно и познато техническо действие. Твърдението, че „цифровизиране” и „дигитализиране” имат различен смисъл е проява на очевидна техническа неграмотност, освен ако причината за подобно несъстоятелно твърдение не е някаква друга. Според алтернативни политически и религиозни изследователи, членовете на агентурно-терористичната мрежа на политическата полиция „ДС-ДАНС” и на военно-политическата полиция „СВП” използват думата „дигитализиране”, за да обозначат и обсъждат по явен начин често извършвана неявна дейност, а именно популярна форма на сексуално сношение, която форма се нарича с дума, която е много близка в звуково отношение с думата „дигитализиране”. Въпреки, че между думата „дигитализиране” и формата на сексуално сношение няма логическа връзка. Единствената връзка е много близкото звучене на двете думи. Едната дума явно се казва, а другата се подразбира чрез нея, поради много близкото ѝ звучене. Известно е, че агентурниците, масоните, сектантите, църковниците, окултистите, и сатанистите, имат начини в обичайни и масово използвани думи да влагат неявен, т.е. скрит, смисъл. Известно е, че понастоящем много се говори за цифров преход и за „дигитализация”, и тези теми предизвикат оживление и дискусии, както сред обикновените граждани, така и сред психопатите членове на терористичната секта на древноегипетското божество Хорус, известни като сектата на хората, или известни, накратко казано, като: хората. Има множество доказателства, че тази секта в почти пълна степен е обсебила, вербувала, завладяла и превзела правителствените ведомства в нашата страна, включително МК, както и правоналагащите и правоохранителните органи. Сектата на хората на 100% се припокрива и съвпада с агентурно-терористичната мрежа на политическата полиция „ДС-ДАНС” и на военно-политическата полиция „СВП”. Секта, която се възпроизвежда чрез ежедневни вербувания и ежедневни изстребления на идеологически неудобни, непокорни, и противостоящи лица.

С оглед изброените неправилни думи и неправилни преводи, би следвало в проекта да се използва българския превод или съответствието на посочените думи, а не буквено пренесено изписване (транслитерация на български език) на посочените латински или английски думи. Не трябва да се допуска профанизиране и разваляне на книжовния български език чрез замърсяването му с чуждици, които имат превод или съответствие, изразено чрез български думи. Независимо, че все още няма приет Закон за българския език, който да съдържа освен всичко друго и разпоредби за опазването му. Служителите, които осигуряват приложението и изпълнението в нашата страна на европейски и международни нормативни документи, или изпълняват национални, европейски, и международни проекти в сферата на държавното управление, считам, че носят отговорност какви нови думи и изрази въвеждат в ежедневната употреба, и дали те са правилните и подходящите. През изминалите около 30 години са известни множество примери за неправилно и непрофесионално въведени в употреба чужди думи в българския език, и то такива, които имат превод или съответствие – включително споменатите по-горе думи и техните производни. Проблемът с чуждиците в нормативната уредба е сериозен, и то най-вече поради немарливо и безотговорно отношение през годините, и понастоящем, от страна на егоистични, високомерни, лицемерни и лукави държавни служители. Все пак, в допълнение, бих искал да посоча, че съществуват и единични положителни примери в някои от законите, където правилно и законосъобразно са използвани приложимите български книжовни думи.

3. С оглед на казаното в т. 2 по-горе, както и имайки предвид грамотното техническо изразяване, бих искал да предложа думите „интернет страница”, както и производните ѝ, използвани на няколко места в документите в проекта, да бъдат заменени с думите „Интернет място”, и производните му. Така както едно министерство и ведомство има физически адрес в населено място, когато то има присъствие в международната компютърна мрежа „Интернет”, информацията за него, която то самото публикува на един обобщен адрес се нарича Интернет място (някои го наричат с чуждицата „сайт”). Следва да се каже, че има

съществена логическа и техническа разлика между „страница” и „място”. Страницата е една, а мястото съдържа неограничен брой страници на конкретното ведомство. Ето защо, считам, че предложената промяна е правилна, обоснована и наложителна.

4. На няколко места в документите в проекта прави впечатление, че не са спазени правилата за пунктуация в книжовния български език, поради което съответните разпоредби са трудни за разбиране и осмисляне. По принцип, в други случаи това може да доведе до неясни и двусмислени разпоредби със субективно тълкуване, каквито има твърде много в множество други нормативни актове. А това е недопустимо и незаконосъобразно. Разбираемо е, че може да се наложи използването на изречения с дължина три, четири, пет, и дори повече реда, тъй като се цели подробно обозначаване и описване на конкретни обстоятелства. Използването на дълги изречения не би било проблем, ако отделните прости изречения в сложното-съставно изречение бъдат надлежно обозначени със запетаи, както се изисква от правилото за пунктуация в такива случаи.

5. През януари 2022 г. изготвих и изпратих становище до заместник министър-председателя по еврофондовете и министър на финансите по повод обществената консултация на проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2022 г. В становището ми, в точки от 1-ва до 12-та, включително, тогава предложих да се приемат изменения и допълнения в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), които да регламентират създаването на три механизми, всеки от тях с условно наименование „Един процент”. При изготвяне на становището си използвах анализи по темата, разработени от фондация „Български център за нестопанско право”. Становището ми не беше публикувано на Интернет мястото на Министерството на финансите (МФ), нито на Портала за обществени консултации. То беше регистрирано в деловодството на МФ с входящ номер 94-00-70 от 25 януари 2022 г. Въпреки, че законът от няколко месеца вече е приет, до този момент МФ не е публикувало справката за отразяване на получените становища, поради което тяхната позиция по този въпрос не е известна. Бих искал да подчертая, че предложените механизми не заменят сега съществуващите възможности за даряване (т. е. действащите разпоредби в това отношение в ЗДДФЛ), а представляват нов, лесен и мащабен начин за оценка и финансово подпомагане на организациите на гражданското общество в цялата страна: юридически лица с нестопанска цел, културни организации, и регистрирани вероизповедания. Следва много ясно да каже, че държавните субсидии, разпределяни чрез директно предоставяне на конкретни получатели от гражданското общество, посочвани в ежегодните закони за държавния бюджет, или чрез конкурси за юридически лица с нестопанска цел, или чрез конкурси за културни организации, облагодетелстват в качеството им на получатели, в най-добрия случай, няколко десетки организации всяка година. Докато, в случай на регламентиране и приложение на трите механизми „Един процент”, облагодетелствани в качеството им на получатели ще бъдат няколко хиляди организации всяка година, макар и с много по-малки отделни суми.

6. Бих искал да предложа МК да се застъпи и да подкрепи предложението за въвеждане на три механизми „Един процент” за оценка и подкрепа на организации на гражданското общество: юридически лица с нестопанска цел; културни организации; вероизповедания. В това число и чрез добавяне на разпоредби в проекта на ЗИД на ЗОБ, чрез които механизмите да се регламентират и въведат в употреба.

7. Основанията за подобно предложение и за създаването на тези три механизми са свързани с теорията и с философията за начина, по който следва да функционира и да се развива гражданското общество в нашата страна. Така както българският народ гласува и избира своите народни представители, а Народното събрание избира състава на Министерския съвет, би трябвало да има и механизми, чрез които българският народ да може да изрази

своето мнение, оценка и подкрепа за организациите, които съставляват гражданското общество. Един от начините за адекватно изразяване на оценка и подкрепа в условията на съвременната държава със социална пазарна икономика е, образно казано, чрез „гласуване с портфейла си”, т.е. чрез годишната данъчна декларация, която попълват българските данъкоплатци-физически лица. В предложените механизми положителната оценка е равна на, представлява, и води до, финансова подкрепа от данъкоплатците. А всичко което касае провеждането на данъчната кампания и изпълнението на държавния бюджет е в компетентността на МФ. А управлението на тематичните секторни политики е в компетентността на съответните министерства и ведомства. В конкретният случай МК има отговорности при провеждане на правителствената политика по отношение на културните организации, както и има отговорности по регистрацията в регистър и наблюдението на дейността на културните организации. Министерството на правосъдието, чрез Агенцията по вписванията, има отговорности по регистрацията и наблюдението на дейността на юридическите лица с нестопанска цел. Дирекция „Вероизповедания” към Администрацията на Министерския съвет има отговорности по регистрацията в регистър и наблюдението на дейността на вероизповеданията.

8. Бих искал да предложа да има възможност всеки данъкоплатец-физическо лице, при попълване на годишната си данъчна декларация да може в съответно приложение към нея да посочи, че желае един процент от заплатения от него данък по ЗДДФЛ, да бъде пренасочен и трансфериран към едно конкретно посочено от него юридическо лице с нестопанска цел (независимо дали е в обществена полза или в частна полза), което е регистрирано/пререгистрирано и вписано в регистъра на Агенцията по вписванията. По същество това означава МФ да се съгласи да преотстъпи един процент от прихода си от част от данъкоплатците-физически лица. В първите години от въвеждане на този Механизъм може да се очаква, че приблизително около 20%-40% от данъкоплатците-физически лица биха се възползвали от такава възможност. В първите години от въвеждането му, преотстъпеният и пренасочен данък може да се предполага, че би бил около 8 милиона лева годишно по този Механизъм, разпределен като приход, между около 15 000 юридически лица с нестопанска цел, вписани в регистъра за юридическите лица с нестопанска цел (в обществена, както и в частна полза) в Агенцията за вписванията. Приблизителната оценка е, че голямото мнозинство от тези организации биха получили допълнителен годишен приход от изпълнението на Механизма, от няколко десетки лева до няколко стотин лева. Този механизъм е въведен в редица страни от Източна Европа, като Унгария, Полша, Словакия, Литва, Румъния и др., преди около 10-15 години. Следва да се подчертае, че предложеният Механизъм „Един процент” не измества и не заменя съществуващите данъчни облекчения при даряване, налични по отношение на данъкоплатците-физически лица и данъкоплатците-юридически лица. Предложеният Механизъм е друг допълнителен инструмент за оценка и подкрепа, който има качества и особености, които другите сега съществуващи възможности и разпоредби за даряване не притежават и не предоставят. Следва да се подчертае, че предложеният Механизъм е в съответствие с чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), според които Министерския съвет има постоянно действащо задължение „да подпомага и да насърчава юридическите лица с нестопанска цел, определени за извършване на дейност в обществена полза, чрез данъчни и други финансови и икономически облекчения, както и финансираня при условия и по ред, определени в съответните специални закони, и при съобразяване с правилата по държавните помощи”. В съответствие е и с разпоредбата, според която Министерския съвет „провежда политика за подкрепа на развитието на гражданските организации и създава условия за насърчаване и финансова подкрепа на граждански инициативи”.

9. Въвеждането на Механизъм „Един процент” за юридически лица с нестопанска цел носи ползи както за държавната власт, така и за общинските власти, така и за всички юридически

лица с нестопанска цел, културни организации, и вероизповедания, в страната. Въвеждането на процентният механизъм е обсъждано и анализирано на срещи на неправителствени организации през изминалите около десетина години. Въвеждането му се посреща с одобрение. Следва да се има предвид, че гласове срещу Механизма се изразяват единствено от неколцина неправителствени организации, които поради егоизъм, злоба и социално-икономически паразитизъм, не подкрепят никакви законови инициативи, които биха направили най-малките и малките неправителствени организации в страната с една степен по-жизнени и с по-добра финансова устойчивост. Считаю, че подобни тясно егоистични и неадекватни мнения относно предложениия механизъм не е оправдано да им се обръща внимание.

Моето предложение е съобразено и с експертни анализи по темата за въвеждане на Процентен механизъм в подкрепа на юридическите лица с нестопанска цел. Единият анализ е изготвен през 2006 г., а другият през 2007 г. Въпреки, че оттогава твърде много неща в секторните политики, в административното обслужване, в данъчните политики, и в електронизацията, са се променили в страните от Източна Европа, в т.ч. и в нашата страна, двата анализа дават положителна и обобщена представа за въздействието и параметрите на приложение на Процентен механизъм в подкрепа на юридическите лица с нестопанска цел.

- Анализ „Закопи за 1%”, издание на фондация „Български център за нестопанско право”, гр. София, 2007 г. Обем: 5 страници. Анализът е публикуван на адрес: <http://bcnl.org/analyses/zakoni-za-1-2007.html> .

- Раздел „Въвеждане на законодателство от типа „1 процент””, страници 14-18 от Анализ „Данъчни решения за стимулиране на дарителството и увеличаване финансовата самостоятелност на ЮЛНЦ”, автор Цветан Николаев Хаджийски, издание на фондация „Български център за нестопанско право”, гр. София, 2006 г. Обем: 5 страници. Анализът е публикуван на адрес:

http://bcnl.org/uploadfiles/documents/pravna%20ramka/donation_incentives_economic_study_414.pdf .

10. Бих искал да предложа, по аналогия с описаният по-горе Механизъм „Един процент” за юридическите лица с нестопанска цел, да се въведе и Механизъм „Един процент” за оценка и подкрепа на културните организации, регистрирани по Закона за закрила и развитие на културата (ЗЗРК), и вписани в Регистъра на културните организации в МК. Съгласно пар. 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЗРК, „„културна организация” е структура, чийто предмет на дейност е създаването, разпространението и опазването на културни ценности в областта на театъра, музиката, киното, аудиовизията, литературата, художествения превод, танца, цирка, пластичните изкуства, архитектурата, дизайна, фолклора, включително опазването на културно-историческото наследство”. Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗЗРК „културните организации осъществяват дейности по създаването, разпространяването и опазването на културните ценности”. Съгласно чл. 3, ал. 2 от ЗЗРК „културните организации по форма на собственост са държавни, общински, частни и със смесено участие”. Културните организации са част от организациите на гражданското общество. Считаю, че данъкоплатците-физически лица би следвало да имат възможност да попълват в приложение към годишната си данъчна декларация данните на една културна организация, за който желаят да се пренасочи един процент от заплатения от тях подоходен данък. Преотстъпеният и пренасочен данък в първите години от въвеждане на този Механизъм може да се предполага, че би бил около 8 милиона лева годишно, разпределен като приход между около две хиляди и петстотин частни, общински и държавни културни организации, вписани в Регистъра на културните организации в МК.

11. Бих искал да предложа, по аналогия с предложениия по-горе Механизъм „Един процент” за юридически лица с нестопанска цел, да се въведе Механизъм „Един процент” за оценка и

подкрепа на вероизповеданията в нашата страна, регистрирани в Регистъра на Дирекция „Вероизповедания” към Администрацията на Министерския съвет. Чрез този Механизъм българските данъкоплатци-физически лица следва да имат възможност да посочат, ако желаят, едно регистрирано вероизповедание, на което да бъдат преведен един процент от платения от лицето подоходен данък. Преотстъпеният и пренасочен данък в първите години от въвеждане на този Механизъм, може да се предполага, че би бил около 8 милиона лева годишно, разпределен като приход между няколко десетки законно регистрирани вероизповедания, вписани в Регистъра на Дирекция „Вероизповедания”. Следва да се подчертае, че Механизма „Един процент” за вероизповеданията не цели да замени съществуващата практика Министерския съвет да отпуска държавна субсидия за издръжка и за целеви разходи на вероизповеданията, която за 2022 г. е посочена в чл. 6, ал. 4 от Закона за държавния бюджет за 2022 г. и е в размер на 38 770 000 лева, определени чрез двустранна кореспонденция между Министерския съвет и ръководството на съответното вероизповедание. Освен тази сума, през септември 2022 г. Министерският съвет взе решение да преведе допълнителни 8 150 000 лева на вероизповеданията, извън планираното в Закона за държавния бюджет за 2022 г. Би било оправдано българските данъкоплатци-физически лица да имат възможност да изразят, ако желаят, своето мнение, оценка и подкрепа за съответно вероизповедание чрез упражняване на правото си по така предложения Механизъм „Един процент”. Следва да се има предвид, че такъв Механизъм относно вероизповеданията е въведен преди около 15 години в Полша, Румъния, Италия, Германия, и други страни. Средствата следва да се превеждат по сметка на централното управление на съответното регистрирано вероизповедание, което по своя преценка и решение да ги инвестира в избрани свои териториални подразделения в страната.

12. В допълнение, бих искал да обърна внимание на факта, че предоставянето на субсидии за вероизповеданията чрез ежегодните закони за държавния бюджет, както и ежегодното увеличаване на тези средства, би трябвало задължително да се обвързва с подобряване на счетоводно-финансово-данъчната отчетност на вероизповеданията. Това важи в най-голяма степен за най-големите вероизповедания, т.е. тези, които имат най-много териториални подразделения в цялата страна, а именно Православната църква и Мюсюлманското изповедание. Доколкото е известно, редица счетоводно-отчетни нормативни изисквания не се прилагат по отношение на вероизповеданията, въпреки много големия брой техни териториални подразделения, персонал, недвижими и движими имоти, които притежават, и държавни и общински субсидии, и дарения от частни лица, които получават. Това е довело до значително занемаряване на отчетността, ниска отговорност на съответните служители, и създаване на предпоставки за материални и парични злоупотреби. МФ би трябвало да анализира и прецени дали понастоящем подобно изключване на вероизповеданията от приложимите национални счетоводни и финансови правила и стандарти е необходимо и основателно.

13. Имайки предвид конкретните предложения по-горе в т. 5 до т. 12, включително, предлагам с едно приложение към годишната данъчна декларация по ЗДДФЛ да се въведе: Механизъм „Един процент” за оценка и подкрепа на юридически лица с нестопанска цел; Механизъм „Един процент” за оценка и подкрепа на културни организации; и Механизъм „Един процент” за оценка и подкрепа на вероизповедания. Въвеждането на тези механизми е много необходимо, има множество положителни характеристики, основава се на добрите практики от страните в Централна и Източна Европа, и носи ползи за държавната власт, за общинските власти, за няколко хиляди организации на гражданското общество, и за цялото население на страната. Механизмите съответстват и на съвременната данъчна политика за програмно бюджетиране, както и на стратегическите насоки на Европейския съюз за формиране на политиките, в т.ч. и данъчната политика, съгласно подхода „отдолу нагоре” (а не както доскоро, „отгоре надолу”). Предложените три механизми „Един процент”, чието

въвеждане предлагам да се направи едновременно, биха били ясно доказателство за променени и подобрени възгледи и политики за организиране на обществените процеси в нашата страна. Предлагам трите механизми да се въведат в употреба от 1 януари 2023 г.

14. Добре известно е, че от няколко години държавния бюджет реализира много голямо преизпълнение, поради което в края на всяка година няколко стотин милиона лева бързо биват разходени или раздадени като допълнително възнаграждение на чиновници и други лица. Ето защо, може да се направи извод, че въвеждането на трите механизми „Един процент” няма да има никакво отрицателно въздействие върху държавния бюджет. Следва да се напомни също така, че общият ефект от трите механизми (общо 3%) е по-малък от отстъпката (5%), която МФ и Националната агенция за приходите (НАП) предлагат ежегодно при ранно подаване и заплащане на дължимите данъци от данъкоплатците-физически лица. Това означава, че теоретично и ако желае, МФ може да намали тази отстъпка при въвеждането на трите механизми, за да обезпечи същото равнище на приходи в държавния бюджет.

15. Следва да се има предвид, че огромното мнозинство от юридическите лица с нестопанска цел не поддържат целогодишно банкова разплащателна сметка, поради различни причини. А е нормативно определено задължително по банков път да се превеждат и регистрират средства при взаимодействия с държавния бюджет. Анализът показва, че разходът за поддържане на обикновена разплащателна сметка в лева от юридическо лице с нестопанска цел, от културна организация, и от вероизповедание, е приблизително от около 150 лева до около 300 лева годишно. Тези стойности са приблизително съпоставими със средствата, които една организация би могла да получи по Механизъм „Един процент”. За да се избегне ситуация, при която няколко милиона лева от трите механизми и от другите средства на организациите биха облагодетелствали и финансирали единствено и директно търговските банки, чрез начислените такси за целогодишно поддържане на разплащателна сметка, е много важно от НАП да обявяват всяка година период от една или две седмици, през който набраните средства ще бъдат превеждани по банковата сметка на съответната организация. Само за този период следва да е задължително организацията да притежава и да обяви пред НАП своята банкова разплащателна сметка.

16. Отчетността и прозрачността на трите механизми „Един процент” е съществена характеристика и част от смисъла за тяхното въвеждане. Ето защо, след завършване на данъчната кампания и преди превеждането на средствата по сметките на организациите-получатели (юридически лица с нестопанска цел, културни организации, вероизповедания) е много важно ежегодно НАП да обявява подробна справка с резултатите. Тази справка би следвало да представлява отделен табличен файл за всеки от трите механизми, с възможност за филтриране по колони, със следните колони: пореден номер в списъка; единен идентификационен код по Булстат на организацията; наименование на организацията; област; община; район на община; населено място; общ брой на данъкоплатците-физически лица, подкрепили организацията; обща сума на средствата от тези лица за организацията. Безспорно такава информация би довела до активизиране на процесите в гражданското общество, в т. ч. реализиране на повече дейности, по-голяма видимост на дейностите, търсене от страна на организации на по-голямо внимание и отзиви от гражданите. Наличието на колона „район на община” се налага, тъй като трите големи общини в нашата страна, които имат районно деление: Столична, Пловдив и Варна, всеки един от техните райони е приблизително с население и с наситеност с юридически лица с нестопанска цел, културни организации, и вероизповедания, колкото в един малък или голям областен град.

17. Набраните средства по индивидуалните партии на организациите в НАП по трите механизми „Един процент” следва да се превеждат на получателите от НАП с точност до 1

стотинка, т. е. не следва да се поставя минимална стойност за набраните средства по индивидуалната партида, за да може да бъде извършен съответния трансфер.

18. В много малък брой случаи теоретично е възможно едно юридическо лице да фигурира едновременно както в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, поддържан от Агенцията за вписванията, така и в регистъра на културните организации, поддържан от МК. Това обстоятелство, обаче, не следва да поражда притеснения или ограничения при въвеждането на механизмите. Това означава, че юридическото лице има по-широк обхват на дейността си, както и че е покрито нормативните изисквания за вписване в двата регистъра. В такъв случай, би било възможно и следва да се счита за допустимо, такова юридическо лице да може да бъде посочено в два от механизмите „Един процент” – този, насочен към юридическите лица с нестопанска цел, и този, насочен към културните организации.

19. Като се има предвид каква е действащата легална дефиниция за дарение, следва да се подчертае, че посочването от физическо лице-данъкоплатец на конкретни юридически лица като избрани за подкрепа по трите механизми „Един процент” не представлява и не може да се нарече, че този данъкоплатец е направил дарение в подкрепа на избраните от него юридически лица. Въпросният избор и посочване представлява единствено форма на положително оценяване и финансово подпомагане на дейността на избраните юридически лица. Също така, средствата, които НАП би превела по сметките на юридическите лица, заявили участие в трите механизми „Един процент”, не може да се считат, че представляват целева или нецелева субсидия от държавния бюджет в полза на тези юридически лица. Не може да се счита, също така, че това са дарени средства от държавния бюджет в полза на тези юридически лица. Средствата са преотстъпен държавен приход, трансфер, и следва да се считат за финансово подпомагане, без условия за начина на разходването им от заявителите участие в механизмите юридически лица. Т. е. от страна на физическото лице-данъкоплатец отношението е „финансово подпомагане” на юридически лица, а не „дарение”. От страна на НАП отношението е „финансово подпомагане” и „трансфер” за юридически лица, а не „субсидия”, нито „дарение”.

20. При превеждане на средствата по разплащателната сметка в лева на юридическите лица, заявили участие в съответен механизъм „Един процент”, НАП, в качеството си на наредител на плащането, не би следвало да удържа такса за себе си, нито възнаграждение за себе си, от превежданата сума.

21. Бих искал да изразя мнение, че общините в нашата страна имат искане много подобно на описаните по-горе в настоящото становище механизми „Един процент”, което те формулират като основа на техни предложения за общинска фискалната децентрализация. Доколкото е известно, сред техните основни искания е МФ да преотстъпва между от около 0,2% до около 1% от събраните данъци от доходите на физическите лица, живеещи и работещи на тяхна територия. Ето защо, ако МФ ще разглежда общинската бюджетно-данъчна (т.е. фискална) децентрализация, е напълно уместно и подходящо да се разгледат и регламентират трите механизми „Един процент”, касаещи организациите на гражданското общество.

22. С настоящото предложение за създаване и регламентиране на три механизми „Един процент” през месеците август и септември 2022 г. изпратих в писмен вид до няколко от юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза, които са членки на Съвета за развитие на гражданското общество, учреден към Администрацията на Министерския съвет, както и на Обществения съвет, учреден към Комисията за прякото участие на гражданите и взаимодействието с гражданското общество, към Народното събрание.

23. С оглед на всичко казано в предходните точки на настоящото становище, бих искал да предложа в проекта на ЗИД на ЗОД да се добави нов параграф 5, с който в ЗДДФЛ: в част четвърта „Данъчни ставки. Определяне, удържане и внасяне на данъка. Деклариране”, в глава 11 „Деклариране” да се създаде раздел IIIа „Механизми „Един процент”” (с нов член 61а); или на друго подходящо систематично място в ЗДДФЛ. С разпоредбите на предложения от мен нов параграф 5 предлагам да се регламентират и въведат три механизма за оценка и подкрепа на организации на гражданското общество: юридически лица с нестопанска цел; културни организации; вероизповедания. Предлагам следната конкретна разпоредба:

„Параграф 5. След чл. 61 в Закона за данъците върху доходите на физическите лица се добавя следния текст:

„Раздел IIIа. Механизми за оценка и подкрепа на граждански организации „Един процент”

Чл. 61а. (1) Всяко физическо лице може да посочи в годишната данъчна декларация, че желае един процент от заплатения от него данък да бъде преведен в полза на посочено от него юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Всяко физическо лице може да посочи в годишната данъчна декларация, че желае един процент от заплатения от него данък да бъде преведен в полза на посочена от него културна организация, регистрирана по реда на Закона за закрила и развитие на културата.

(3) Всяко физическо лице може да посочи в годишната данъчна декларация, че желае един процент от заплатения от него данък да бъде преведен в полза на посочено от него вероизповедание, регистрирано по реда на Закона за вероизповеданията.

(4) След края на годишната данъчна кампания Националната агенция за приходите изготвя и публикува на своя Интернет адрес три справки в табличен вид съдържащи: наименованията на получателите на преотстъпения данък по ал. 1, 2, и 3; единния идентификационен код по Булстат на получателите по ал. 1, 2, и 3; област, община, район на община, населено място, на всеки от получателите на преотстъпения данък по ал. 1, 2, и 3; броя на физическите лица, които са подкрепили всяко от лицата по ал. 1, 2, и 3; размера на средствата, които е получило всяко от лицата по ал. 1, 2, и 3; общия размер на преотстъпените средства по ал. 1, 2, и 3.

(5) След края на годишната данъчна кампания Националната агенция за приходите превежда преотстъпените средства по банкова разплащателна сметка на изброените получатели в ал. 1, 2, и 3.””

24. Видно от обявлението, публикувано на Интернет мястото на МК и на Портала за обществени консултации, срокът за провеждане на настоящата обществена консултация е определен на 14 дни. Посоченото основание за избор на по-краткия срок, е че през 2020 г. е проведена обществена консултация за почти същия проект на нормативен акт. Бих искал да обърна внимание на МК, че посоченото основание за избор на по-краткия срок е неприемливо, неправилно, непрофесионално, несъстоятелно, и неадекватно, тъй като от момента на завършване на първата консултация вече са изминали две пълни години и две седмици. В съвременни условия това е достатъчно дълъг срок, през който може да се промени както общата политическата обстановка, икономическата обстановка, енергийната политика, културната политика, както и редица други обстоятелства. Виждаме, че за времето от ноември 2020 г. до днес, действително редица неща са променени, което води и до промени в нормативната уредба. Ето защо, позоваването на вече проведената консултация преди две години считам, че е неправилно и несъстоятелно. Има смисъл да се изтъква като аргумент по отношение на избора на срок обстоятелството за проведена веднъж вече консултация, ако тя е била до три месеца назад във времето преди обявяването на втората консултация. Поради това, посочването в доклада и в мотивите на проекта, че: „В изпълнение на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове проектът е публикуван на интернет страницата на Министерството на културата и на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни.”, е недостовърно и заблуждаващо. Предлагам в тези два

документа, на това място текстът да се прецизира с оглед действителните срокове от 2020 г. и от 2022 г., или да се посочи единствено настоящия срок от 2022 г. – 14 дни.

25. В Доклада, с оглед написаното в т. 2 и 4 по-горе, предлагам думата „научноизследователската” да се поправи на „научно-изследователската”. Тази дума се състои от две отделни думи, поради което е необходимо те да се свържат чрез тире. Думата „научно-приложна” правилно е записана с тире.

26. В Доклада, с оглед написаното в т. 2 по-горе, предлагам на четири места думата „мониторинг” да се замени с „наблюдение”.

27. Съществува утвърдена административна практика в нашата страна, изразяваща се в това, планирани дейности да се описват в документ, наречен план, а след като те са били напълно или частично изпълнени, те да се описват в документ, наречен отчет. Този начин на наименуване на двата документ се използва както от публичната администрация, така и от фирмите и организациите. Това се потвърждава и от разпоредбите на чл. 24 и чл. 31, където е посочен текста „годишен отчет за своята дейност”. Поради тези причини предлагам в Доклада думите „ежегоден доклад” да се променят на „ежегоден отчет”.

28. В Мотивите, с оглед написаното в т. 2 и 4 по-горе, предлагам думата „научноизследователската” да се поправи на „научно-изследователската”. Тази дума се състои от две отделни думи, поради което е необходимо те да се свържат чрез тире. Думата „научно-приложна” правилно е записана с тире.

29. В Мотивите, с оглед написаното в т. 2 по-горе, предлагам на четири места думата „мониторинг” да се замени с „наблюдение”.

30. В Мотивите, на стр. 3, най-долу, е посочено като вносител на Мотивите и като лице, което подписва този документ: „Гълъб Донев, министър-председател:”. Бих искал да обърна внимание, че на това място неправилно и непрофесионално има посочване на имената и длъжността на министър-председателя. Ако трябва да се посочат имена и длъжност, то това трябва да бъде „проф. Велислав Минев, министър на културата:”. Бих искал да обърна внимание на обстоятелството, също така, че другите министерства и ведомства, в документа „Мотиви” към съответните проекти на нормативни актове, не посочват никакви имена и длъжност на политическия си ръководител. При тези други проекти, посочването на имената и длъжността на политическия ръководител е направено в Доклада, и това е достатъчно.

31. Във Финансовата обосновка, с оглед написаното в т. 2 и 4 по-горе, предлагам думата „научноизследователската” да се поправи на „научно-изследователската”. Тази дума се състои от две отделни думи, поради което е необходимо те да се свържат чрез тире. Думата „научно-приложна” правилно е записана с тире.

32. Във Финансовата обосновка, с оглед написаното в т. 2 по-горе, предлагам на пет места думата „мониторинг” да се замени с „наблюдение”.

33. В Частична предварително оценка на въздействието (ЧПОВ), с оглед написаното в т. 2 по-горе, предлагам на две места думата „дигитализация” да се замени с „цифровизиране”.

34. В ЧПОВ, с оглед написаното в т. 2 по-горе, предлагам на две места думата „мониторинг” да се замени с „наблюдение”.

35. В ЧПОВ, на стр. 2, в т. 1.1. текстът „във р.” следва да се поправи и изпише „във връзка”.

36. В ЧПОВ, на стр. 2, в т. 3.2. и т. 3.3., думата „симониети” следва да се поправи на „симфониети”.
37. В ЧПОВ, на стр. 2, в т. 3.3. след думите „Национален филмов център” е необходимо да се поставят затварящи кавички.
38. В ЧПОВ, на стр. 3, при „Вариант 2”, след думите „произведение на изкуството по-старо от 50 години” е необходимо да се поставят затварящи кавички.
39. В ЧПОВ, на стр. 5, в т. 6, текстът „Щ есе” следва да се поправи на „Ще се”.
40. В ЧПОВ, на стр. 6, в т. 7 „Консултации”, в абзацът от три изречения с посочените срокове, моля да се има предвид следното. Второто изречение е необходимо да бъде прецизирано с оглед разясненията в т. 24 по-горе, и след второто посочване на думите „Портала за обществени консултации” следва да се добави „за срок от 14 дни”. В третото изречение, в думите „Министерството на културата за срок от 14 дни”, текста „за срок от 14 дни” следва да се заличи, тъй като публикуваната справка за отразяване на предложенията и становищата остава на страницата на съответната консултация за постоянно, а не само за 14 дни. Оставянето онлайн на справката за срок от 14 дни би било неправилно и незаконосъобразно. Т.е. предложената в проекта формулировка в третото изречение е незаконосъобразна.
41. В Съобщението за средствата за масово осведомяване (Съобщението), с оглед написаното в т. 2 по-горе, предлагам на едно място думата „мониторинг” да се замени с „наблюдение”.
42. В Съобщението, на стр. 2, съкращението „ЗКН” е правилно да бъде заменен с цялостното изписване на наименованието на Закона за културното наследство, тъй като журналистите и гражданите следва да могат лесно и бързо да възприемат и разберат смисъла на информацията, без да е необходимо да правят справки кой закон е с такова съкращение.
43. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 1, т. 1, по отношение на чл. 19, ал. 7, т. 2 от ЗОБ, с оглед на написаното в т. 27 по-горе, предлагам думите „ежегоден доклад за дейността” да се променят на „ежегоден отчет за дейността”. В допълнение, от посочената в проекта формулировка не става ясно дали този „доклад” е с планиращ характер, т.е. е за предстоящата година, или е с отчетен характер, т.е. е за изминалата година. Става ясно единствено, че е за период от една година.
44. Известно е, че в нашата страна читалищата биват регистрирани като юридически лица: като народни читалища по реда на Закона за народните читалища и като юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), най-често като сдружения. Действащият ЗОБ разглежда и разрешава създаването на читалища единствено по реда на Закона за народните читалища. Считаю, че това е проява на неравнопоставеност между организациите по двата закона, както и че представлява ненужно ограничение на дейността на ЮЛНЦ. Бих искал да предложа ЗОБ да се промени, така че и обществени библиотеки да могат да се създават и към ЮЛНЦ. Предлагам в проекта да се създаде нов пар. 2а със следното съдържание:
- „пар. 2а.
1. В чл. 31, ал. 1, изр. 3, след второто място с думата „читалища” се добавя следните думи „или към юридически лица с нестопанска цел и се създават съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел.
 2. В чл. 38, ал. 3, след думата „настоятелство” се добавят думите „или управителния орган на юридическото лице с нестопанска цел”.

3. В чл. 40 след думата „настоятелство” се добавят думите „или управителния орган на юридическото лице с нестопанска цел”, а след думата „библиотекар” се добавят думите „или от библиотекар”.

4. В чл. 55, ал. 1 след думата „читалища” се добавят думите „или на юридическите лица с нестопанска цел”.

5. В чл. 65, ал. 1 след думата „читалище” се добавят думите „или на юридическо лице с нестопанска цел”.

45. С оглед на написаното в т. 2 по-горе в становището, бих искал да предложа да се добави нов параграф, с който да се поправят допуснати езикови грешки в действащия ЗОБ. Предлагам в проекта да се създаде нов пар. 2б със следното съдържание:

„пар. 2б.

1. В чл. 51, ал. 1, т. 2 думата „вербална” се заменя със „словесна”.

2. В чл. 59 съюзът „и” се заменя с „й”.

3. В чл. 59, т. 2, думата „дигитализация” се заменя с „цифровизиране”.

4. В чл. 62, т. 5, думата „дигитализация” се заменя с „цифровизиране”.

5. В Допълнителните разпоредби, пар. 1, т. 1, думата „дигитализирана” се заменя с „цифровизирана”.

46. С оглед на написаното в т. 4 по-горе в становището, бих искал да предложа да се добави нов параграф, с който да се поправят допуснати пунктуационни грешки в действащия ЗОБ. Предлагам в проекта да се създаде нов пар. 2в със следното съдържание:

„пар. 2в.

1. В чл. 58, ал. 2, т. 3, думата „научноизследователски” се заменя с „научно-изследователски”.

2. В чл. 59, т. 3, думата „научноизследователски” се заменя с „научно-изследователски”.

3. В чл. 62, т. 3, думата „научноизследователски” се заменя с „научно-изследователски”.

4. В заглавието на глава осма, преди чл. 6б, съставната дума „Административнонаказателни” се заменя с „Административно-наказателни”.

47. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 3, т. 1, по отношение на чл. 5, ал. 6, т. 2 от ЗЗРК, с оглед на написаното по-горе в т. 27, предлагам думите „доклад за дейността” да се променят на „отчет за дейността”.

48. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 3, т. 2 по отношение на чл. 14, ал. 2, т. 1 от ЗЗРК, имайки предвид т. 4 от становището, бих искал да обърна внимание, че изречението е с дължина шест реда и не е съгласувано с правилата за пунктуация в книжовния български език. В думите „представяне на културни ценности и за”, текстът „и за” следва да се заличи и на негово място да се постави запетая. Както е известно, според правилата на книжовния български език, преди второ и преди всяко следващо след второто използване на съюза „и” в едно изречение, е необходимо да се постави запетая. След думата „архиви” следва да се постави запетая.

49. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 3, т. 2 по отношение на чл. 14, ал. 2, т. 1 от ЗЗРК, имайки предвид т. 2 от становището, думата „дигитализация” предлагам да се замени с „цифровизиране”.

50. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 3, предлагам да се създадат т. 3 – т. 5 по отношение на ЗЗРК. С оглед на написаното по-горе в т. 3 от становището, предлагам следното допълнение:

„3. В чл. 5, ал. 5 след думата „интернет”, думата „страницата” се заменя с „мястото”.

4. В чл. 14, ал. 4, изр. 2, думата „страницата” се заменя с „мястото”.

5. В чл. 34 думата „доклад” се заменя с „отчет”.

51. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 4, т. 1 по отношение на чл. 1 от Закона за задължителното депозиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (ЗЗДПДПОРДМУ), с оглед на написаното в т. 4 по-горе в становището, следва да се каже, че след предлаганата с проекта промяна в тази разпоредба ще има пунктуационна грешка – липса на една запетая. Предлагам този недостатък да се поправи чрез допълване на текста, така че той да придобие следния вид:

„1. В чл. 1 след думата „произведения” се поставя запетая, а думите „с цел да бъдат съхранени като част от националното културно наследство” се заличават;”.

52. В проекта на ЗИД на ЗОБ, в пар. 4, т. 2 по отношение на чл. 2, т. 1 от ЗЗДПДПОРДМУ, с оглед на написаното в т. 4 по-горе в становището, следва да се каже, че след предлаганата с проекта промяна в тази разпоредба ще има пунктуационна грешка – липса на една запетая. Предлагам този недостатък да се поправи чрез допълване на текста, така че той да придобие следния вид:

„2. В чл. 2, т. 1 след думите „по чл. 3” се поставя запетая, а думите „и да бъдат запазени като част от националното културно наследство” се заличават.”.

53. С оглед на написаното в т. 2 по-горе в становището, бих искал да предложа да се добави нов параграф, с който да се поправят допуснати езикови грешки в действащия ЗЗДПДПОРДМУ. Предлагам в проекта да се създаде нов пар. 4а със следното съдържание:

„пар. 4а.

1. В чл. 3, ал. 1, т. 5 думата „дигитална” се заменя с „цифрова”, а думата „комуникационни” със „съобщителни”.

2. В чл. 6, ал. 1, т. 19, думата „дигитална” се заменя с „цифрова”, а думата „комуникационни” със „съобщителни”.

3. В чл. 6, ал. 4, думата „дигитална” се заменя с „цифрова”, а думата „комуникационни” със „съобщителни”.

4. В чл. 7, ал. 3, думата „перфектно” се заменя с „идеално”, а думата „идентични” с „еднакви”.

5. В чл. 7а, ал. 4, думата „донори” се заменя с „дарители”.

6. В чл. 7б, ал. 5, думите „действителния му собственик” се променят на „действителния си собственик”.

7. В чл. 8, ал. 5, думата „дигитална” се заменя с „цифрова”, а думата „комуникационни” със „съобщителни”.

8. В чл. 12, т. 4, думата „дигитална” се заменя с „цифрова”, а думата „комуникационни” със „съобщителни”.”

54. С оглед на написаното в т. 3 по-горе в становището, бих искал да предложа да се добави нов параграф, с който да се поправят допуснати езикови грешки в действащия ЗЗДПДПОРДМУ. Предлагам в проекта да се създаде нов пар. 4б със следното съдържание:

„пар. 4б. В чл. 7а, ал. 5 и ал. 8, в чл. 7б, ал. 3 и ал. 5, в чл. 18, ал. 1, след думата „интернет”, думата „страницата” се заменя с „мястото”.”

55. С оглед на написаното в т. 4 по-горе в становището, бих искал да предложа да се добави нов параграф, с който да се поправят допуснати пунктуационни грешки в действащия ЗЗДПДПОРДМУ. Предлагам в проекта да се създаде нов пар. 4в със следното съдържание:

„пар. 4в.

1. В чл. 7а, ал. 2, след текстът „ал. 1” се поставя запетая, а буквата „и” в края на изречението се заменя с буквата „й”.

2. В заглавието на глава четвърта, преди чл. 17, съставната дума „Административнонаказателни” се заменя с „Административно-наказателни”.

3. В Допълнителните разпоредби, пар. 1, т. 5, думата „научнопопулярен” се заменя с „научно-популярен”.

56. На основание на чл. 26, ал. 5, изречения 1 и 2 от ЗНА след завършване на обществената консултация ще очаквам да публикувате на Интернет мястото на Портала за обществени консултации и на Интернет мястото на МК, справка за отразяване на получените предложения и коментари, заедно с обосновка за неприетите. Справката е особено важна за всички организации от гражданското общество, които са участвали в консултацията. Бих искал да напомня, че справка следва да съдържа в цялост подадените становища и предложения, а не подбрани части от тях. Справката е част от информационното досие на проекта, което се разглежда и приема на заседание на Министерския съвет и се изпраща до народните представители в Народното събрание.

Становището е изготвено от Илиян Пламенов Пътев, с постоянен адрес: ул. „Тодор Хрулев” № 4, град Свищов 5250, област Велико Търново, телефон: 087/ 928 49 75, електронна поща: i_plamenov@abv.bg, с регистрация в Системата за сигурно електронно връчване – <http://edelivery.egov.bg> .

15 декември 2022 г.
гр. Свищов

С уважение: (подпис)
Илиян Пламенов